บทที่ 3

ศาสนาวัฒนธรรมในบริบทโลกาภิวัตน์

ศาสนาของผู้ถูกกดขี่

[Religion of the oppressed]

ศรีศักร วัลลิโภดม

เหตุการณ์วันที่ 28 เมษายน 2547 ที่มัสยิดกรือเซะ คือสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้ามาถึงบางอ้อในเรื่องความขัดแย้งที่รุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้ที่มีมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายเดือน สิ่งที่เคยคิดกันต่างๆ นานา เช่น เป็นเรื่องการแบ่งแยกดินแดน เป็นปัญหายาเสพติด หรือแม้กระทั้งการสร้างสถานการณ์ต่างๆ ของกลุ่มผลประโยชน์หลายฝ่ายได้ลดลงไป และหันมาเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ยากจะทำความเข้าใจแก่คนทั่วไปในสังคมไทยได้ในขณะนี้

เรื่องนั้นก็คือความเชื่อทางศาสนาที่เปลี่ยนไปของคนกลุ่มใหม่ในสังคมมุสลิมนั่นเอง

เหตุเกิดที่กรือเซะ คือปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นโดยบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีคนรุ่นหนุ่มเป็นส่วนใหญ่เข้าไปทำพิธีทางศาสนาร่วมกับคนในท้องถิ่นประกาศการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองด้วยการออกไปทำร้าย ชิงอาวุธ แล้วยึดมัสยิดเป็นสถานที่ต่อสู้จนถูกฆ่าตายหมด การต่อสู้ของคนเหล่านี้ ถ้าหากมุ่งให้ได้ชัยชนะแล้วก็จะเห็นว่าเป็นการกระทำที่โง่เขลาและบ้าบิ่น เพราะไม่มีทางสู้กับกำลังทั้งอาวุธและคนของบ้านเมืองได้ แต่เมื่อพิจารณาให้ดีแล้วกลับแสดงให้เห็นถึงเจตนารมย์และการวางแผนที่จะต่อสู้จนตัวตายอย่างชัดเจน เป็นการกระทำที่มีสติสัมปชัญญะที่เกินกว่าความต้องการใดๆ ในทางวัตถุที่เป็นสำนึกทางปัจเจกจะครอบงำและผลักดันได้ **การต่อสู้และการตายกันเป็นหมู่แบบนี้จะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ นอกจากเรื่องของความเชื่อทางศาสนา**

เมื่อมาถึงตรงนี้ก็คิดว่า คนทั่วไปในสังคมไทยยังคงเข้าใจยาก อันเนื่องมาจากการไม่เข้าใจว่าศาสนาเป็นอย่างไร เพราะคนไทยส่วนใหญ่คุ้นเคยกับศาสนาที่ตนนับถือเท่านั้น อย่างเช่นคนที่นับถือพุทธศาสนาก็มองอะไรเป็นพุทธไปหมด จนเอาคำนิยมของความเป็นพุทธไปตัดสินคนที่นับถือศาสนาอื่นในเรื่องดีหรือไม่ดี นอกจากนั้น ยังมองอะไรต่ออะไรทางศาสนาในลักษณะที่เป็นภาพนิ่งอีกด้วย คือถ้าอะไรผิดไปจากสิ่งที่เคยเชื่อเคยปฏิบัติแล้วเป็นอันผิดแผกไปหมด

ในที่นี้จึงต้องอาศัยหลักทางมานุษยวิทยาทำความเข้าใจกันถึงเรื่องศาสนาเสียก่อน การมองศาสนานั้นมองได้ 2 อย่าง *อย่างแรกมองในลักษณะที่เป็นปรัชญาอันเป็นเรื่องขาวและดำและมีลักษณะที่หยุดนิ่ง* อย่างเช่น การมองว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร หรือพระเป็นเจ้าตรัสอะไรไว้ เป็นต้น

กับอย่างที่สองอันเป็นเรื่องสีเทาๆ ที่มีลักษณะเคลื่อนไหว เป็นการมองจากคนที่นับถือศาสนานั้นๆ ว่าเชื่อถืออย่างไร และแสดงออกมาในทางปฏิบัติอย่างไรอันเป็นเรื่องของการมองศาสนาในบริบท

ทางสังคม เวลา และพื้นที่ ดังนั้น ถ้าหากมองศาสนาในลักษณะที่สองอันเป็นเรื่องศาสนากับสังคมแล้ว จึงจะแลเห็นภาพพจน์ของความเชื่อทางศาสนาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนมุสลิมที่สู้ตายที่มัสยิดกรือเซะได้

สิ่งแรกที่แลเห็นได้คือ คนมุสลิมที่ก่อความรุนแรงจนตัวตายนั้นไม่ใช่คนมุสลิมทั้งหมดในสังคมมุสลิมในสามจังหวัดภาคใต้ หากเป็นกลุ่มหนึ่งพวกหนึ่งที่อยู่ในสังคมใหญ่ อีกทั้งความเชื่อก็เป็นสิ่งที่ปรับปรุงขึ้นใหม่จากฐานความเชื่อทางปรัชญาแต่เดิม แล้วนำเอาลัทธิความเชื่อใหม่นั้นมาปฏิบัติทั้งในด้านพิธีกรรมและการเคลื่อนไหวเพื่อประกาศความเป็นคนในศาสนาใหม่นั้น

ถ้าหากมองศาสนาใหม่และการเคลื่อนไหวทางศาสนา [Religious movemant] ในมิติทางสังคมที่ว่านี้ ก็จะเห็นได้ว่าในสังคมไทยที่มีประชาชนในปัจจุบันกว่า 80 ล้านคนนั้นมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา ยิ่งสังคมไทยที่ถูกครอบงำด้วยเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีอันเป็นอิทธิพลที่มาจากทางตะวันตก ในขณะที่ความเคลื่อนไหวทางความเชื่อก็จะมีมากขึ้นทุกวัน เพราะเศรษฐกิจแบบนี้ก็เป็นลัทธิความเชื่ออย่างหนึ่ง แต่เป็นความเชื่อที่สนับสนุนคนให้เป็นปัจเจกที่ผิดความเป็นมนุษย์ นับเป็นความเชื่อที่ค่อนข้างเป็นไสยศาสตร์ [Magic] มากกว่าเป็นความเชื่อทางศาสนา [Religion] ที่สร้างและรักษาความเป็นมนุษย์ นั่นคือ มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มที่จะมีความเชื่อที่ทำให้คนอยู่รอดร่วมกันได้อย่างราบรื่นและมีคุณธรรม

ทั้งความเชื่อทางไสยศาสตร์และความเชื่อทางศาสนานั้น มีความเหมือนกันอย่างหนึ่งคือ ความเชื่อในเรื่องอำนาจของสิ่งนอกเหนือธรรมชาติ แต่ว่าต่างกันที่ความเชื่อทางไสยศาสตร์เป็นเรื่องของการควบคุมอำนาจนอกเหนือธรรมชาติเพื่อนำมาใช้ประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง อย่างเช่นการทำเสน่ห์ยาแฝดและการทำคุณไสย์ เสกหนังควายเข้าท้องคน หรือการบนบานติดสินบนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยเหลือให้พ้นผิดพ้นเคราะห์หรือพ้นตาย เป็นต้น ส่วนความเชื่อทางศาสนานั้น เป็นเรื่องของการสยบต่อสิ่งนอกเหนือธรรมชาติในลักษณะที่ให้เป็นที่พึ่งทางจิตใจ เพื่อการพ้นทุกข์และพ้นบาปอย่างดำรงอยู่ในกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและจารีตประเพณีของผู้คนในส่วนรวม

เพราะฉะนั้น สำนึกในเรื่องไสยศาสตร์จึงเป็นสำนึกทางปัจเจก แต่สำนึกทางศาสนาเป็นสำนึกร่วมของกลุ่มคนที่อยู่ในชุมชนและสังคมเดียวกัน

แก่นของความเชื่อทางศาสนาก็คือ **ศรัทธา** เพราะเป็นความเชื่อที่ไม่มีข้อสงสัยและฉกเฉียง แต่นำไปปฏิบัติและเชื่อฟังอย่างเดียว เช่น คำสั่งสอนของพระเจ้า เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเชื่อและศรัทธาจะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงขึ้นมาใหม่ โดยบุคคลที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำทางศาสนา

คนในสังคมไทยนับแต่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เกิดมีนักปราชญ์ราชครูทั้งหัวนอกและหัวในมาก มีการโต้แย้งและปรับเปลี่ยนในเรื่องศาสนาในทำนองหาเหตุผลและข้อเท็จจริงแบบวิทยาศาสตร์จน

ความเชื่อและศรัทธาในอำนาจนอกเหนือธรรมชาติที่เคยมีอยู่ในพุทธศาสนาหมดความสำคัญไป แต่คนมุสลิมและผู้คนในสังคมอื่นที่อยู่รอบๆ ในประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่นั้น ยังมีศรัทธาในศาสนาและอำนาจนอกเหนือธรรมชาติอยู่ ในยามที่เกิดความขัดข้องและคับแค้นใจในการดำรงชีวิตก็จะหันเข้าหาความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้เป็นที่พึ่งของทั้งตนและหมู่คณะ แม้แต่ในสังคมไทยเองก็ยังมีคนบางกลุ่มบางขณะเคลื่อนไหวในเรื่องนี้อยู่ เช่น การเคลื่อนไหวของพวกสันติอโศกและธรรมกาย เป็นต้น ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้ก็ไม่รอดพ้นจากการตรวจสอบและประณามจากคนหมู่มากที่มองศาสนาในลักษณะที่เป็นปรัชญา ก็นับเป็นเคราะห์ดีอยู่หรอกที่ไม่เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้น เพราะส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนแบบ **เลี่ยงโลก [Escapist]** *คือไม่ต่อรบต่อกรกับคนกลุ่มใหญ่ แต่หนีไปสร้างสิ่งใหม่ตามลำพัง* ในลักษณะที่ความเป็นอยู่ทางวัตถุยังอยู่กับสังคมใหญ่ได้แต่จิตใจไปอยู่กับกลุ่มของตนตามลำพัง

แต่การเคลื่อนไหวของคนมุสลิมที่กรือเซะเป็นการเคลื่อนไหวทางศาสนาที่มีความรุนแรง ไม่เหมือนการเคลื่อนไหวของพวกเลี่ยงโลกอย่างสันติอโศกหรือธรรมกาย หากเป็นเรื่องของพวก**ต่อต้าน [Rebel]** *ที่ไม่พอใจกับโลกปัจจุบัน จำต้องทำลายเสียก่อนแล้วสร้างของใหม่ขึ้นมาแทน*

การเคลื่อนไหวทางศาสนาโดยพวกหัวรุนแรงในสังคมมุสลิมในภาคใต้ที่ไม่อาจมองจากบุคคลภายนอกว่าเป็นเหตุมาจาก ขบวนการแบ่งแยกดินแดน ปัญหายาเสพติด และความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ได้ เพราะเป็นการมองและตีความเอาจากหลักฐานข้อมูลที่น้อยและผิวเผิน ยิ่งสังคมมุสลิมที่เกี่ยวข้องนี้เป็นสังคมปิดด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนและเข้าใจผิดมากขึ้น

เหตุใหญ่ๆ ที่ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวที่รุนแรงนี้ คงต้องดูที่ภาวะความไม่สงบในสังคมมุสลิม [Social unrest] ในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ก่อน ความไม่สงบดังกล่าวนี้ ต้องดูที่ความสัมพันธ์ทางสังคม การที่มีโอกาสเข้าไปร่วมทำงานวิจัยกับคนมุสลิมในพื้นที่ทำให้แลเห็นช่องว่างทางสังคม [Social gap] ระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ นั่นก็คือ ถ้ามองจากข้างนอกเข้าไป ก็จะแลเห็นสังคมมุสลิมในพื้นที่เป็นภาพนิ่ง แลไม่เห็นความสัมพันธ์ทางสังคมแต่อย่างใด พอได้เข้าไปก็เห็นในระดับหนึ่งถึงกลุ่มคนที่ต่างเพศต่างวัยต่างอาชีพว่ามีลักษณะอย่างใด และมีสถาบันทางสังคมและวัฒนธรรมอันใดที่ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงอย่างไร รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดของคนเหล่านั้นกับสิ่งต่างๆ ที่เข้ามาจากภายนอก โดยเฉพาะกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเมืองอันเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมอุตสาหกรรมแต่สมัยจอมพอสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นต้นมา

การดำเนินการวิจัยที่ผ่านมาเป็นระยะเวลาประมาณ 10 เดือน โดยเน้นอยู่ที่ชุมชนมุสลิม 2 แห่ง แห่งหนึ่งอยู่ชายทะเลเป็นชุมชนชาวประมงที่เก่าแก่ที่มีมัสยิดเป็นศูนย์กลาง กับชุมชนภายในที่ห่างทะเลเข้ามาที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทางเกษตรกรรมและมีปอเนาะเป็นสถาบันสำคัญทางการศึกษาและศาสนาอีกแห่งหนึ่งนอกเหนือไปจากมัสยิด ข้อมูลที่ทำการศึกษารวบรวมจากนักวิจัยมุสลิมภายในท้องถิ่นแสดงให้เห็นความสำคัญในเชิงหน้าที่โครงสร้างและสัญลักษณ์ของทั้งปอเนาะและมัสยิดในชีวิตวัฒน

ธรรมของคนมุสลิมเป็นอย่างดี *แต่จุดอ่อนก็คือ การเข้าไปทำความเข้าใจกับโครงสร้างทางสังคมโดยเฉพาะกลุ่มคนในวัยหนุ่มสาวยังไม่เพียงพอ* คือทำได้แต่เพียงคนในวัยกลางคนขึ้นไปจนถึงกลุ่มผู้อาวุโส คนเหล่านี้มักสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดในการมองโลกและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือ ยังมองโลกแบบเก่าๆ ตามประเพณีทางศาสนาที่ได้รับการอบรมและถ่ายทอดมาจากมัสยิดและปอเนาะ *คนเหล่านี้ไม่นิยมความรุนแรงและมักจะระบายความคับแค้นใจออกมาให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มาจากรัฐและนักธุรกิจทั้งที่มาจากภายนอกและภายในนั้น ก่อให้เกิดความเดือดร้อนนานาประการในการดำรงชีพทางสังคมและวัฒนธรรมของพวกตน* คนเหล่านี้เกิดสำนึกตลอดเวลาว่า คนมุสลิมถูกมองโดยคนส่วนใหญ่ในสังคมไทยว่า เป็นคนต่างชาติและศาสนา เป็นพวกหัวรุนแรงและคิดจะแยกตัวเองออกจากประเทศไทย จึงทำให้ทางฝ่ายรัฐที่อ้างสิทธิเข้ามาจัดการในการรักษาความสงบกระทำการที่บีบคั้น ถูกกดขี่ และอุ้มฆ่า

สิ่งที่น่าประหลาดก็คือ คนเหล่านี้ให้ความสำคัญกับการอยู่อย่างสงบในแผ่นดินเกิดตามธรรมชาติมากกว่าความรู้สึกที่จะแบ่งแยกดินแดน แต่ก็บอกไม่ได้ว่า เหตุการณ์รุนแรงที่เผาสถานที่ราชการและต่อสู้สังหารเจ้าหน้าที่นั้นเกิดจากพวกไหนและฝ่ายไหน ในชั้นแรก ข้าพเจ้าและบรรดานักวิจัยจากภายนอกที่เข้าไปร่วมด้วยก็เข้าใจผิดว่าคนในท้องถิ่นเหล่านี้รู้แต่ไม่บอก เพราะมีสำนึกในความเป็นปึกแผ่นทางสังคมสูงและเพื่อความปลอดภัยของตนเองและครอบครัว ครั้นเมื่อเหตุการณ์วันที่ 28 เมษายน 2547 เกิดขึ้นที่มัสยิดกรือเซะ ซึ่งเป็นมัสยิดที่คนในท้องถิ่นที่ข้าพเจ้าและคณะเข้าไปร่วมทำการวิจัยด้วย ก็ได้ความจริงว่ากลุ่มคนที่เข้ามาต่อสู้จนทำให้เกิดความรุนแรงเกิดขึ้นนั้นเกือบทั้งหมดเป็นผู้ที่มาจากที่อื่นไม่ใช่คนในท้องถิ่น ครั้นเมื่อสอบถามต่อไปถึงพฤติกรรมของพวกคนรุ่นหนุ่มสาวโดยทั่วไป ก็ได้รับคำตอบว่า มีเด็กรุ่นหนุ่มสาวเป็นจำนวนมากที่มักออกจากบ้านไปพบปะรวมกลุ่มกันตามร้านน้ำชา โดยพ่อแม่ไม่รู้ว่าไปทำอะไรกัน ข้าพเจ้าจึงตระหนักว่า การดำเนินงานวิจัยที่ทำมานี้เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากบุคคลรุ่นเก่าที่มีความรู้สึกนึกคิดตามประเพณีเท่านั้น เป็นพวกที่ไม่มีความคิดที่จะต่อต้านและเปลี่ยนแปลงอะไร [Ritualistic] ต่างจากคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้สึกรุนแรงที่ต้องการการเปลี่ยนแปลง [Rebel]

ลักษณะเช่นนี้คือ ช่องว่างทั้งระหว่างวัย [Generation gap] อันเป็นช่องว่างทางสังคมของคนมุสลิมเอง อีกทั้งเป็นสิ่งที่เกิดความขัดแย้งภายในที่สำคัญ เพราะเหตุการณ์ฆ่าร้ายและฆ่าฟันที่รุนแรงในขณะนี้นั้น ไม่ได้เกิดขึ้นกับทางฝ่ายตำรวจ ทหาร พระภิกษุสงฆ์ และคนไทยพุทธเท่านั้น *ยังรวมไปถึงคนมุสลิมโดยทั่วไปด้วย*

ปรากฏการณ์ในวันที่ 28 เมษายน 2547 คือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อสร้างโลกใหม่ของคนมุสลิมรุ่นใหม่ที่ยกแก่การทำความเข้าใจและควบคุมได้ในขณะนี้ เพราะเป็นการนำเอาคำสอนทางศาสนามาแปลงใหม่และแสดงออกด้วยพิธีกรรมที่สลายตัวตน [Individual self] ของความเป็นปัจเจกบุคคล เข้าสู่สำนึกร่วมของความเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีอุดมการณ์ร่วมกัน แต่ที่เหนือไปกว่านั้นก็คือการสลายความมีตัวตนของกลุ่มเข้าสู่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในจักรวาล [Universal self]

การเคลื่อนไหวทางศาสนาของคนมุสลิมรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้น คือรูปแบบหนึ่งของการต่อสู้แบบระเบิดพลีชีพอันแพร่หลายในหมู่คนมุสลิมในภูมิภาคอื่นๆ ของโลก ซึ่งถ้ามองให้ลึกๆ แล้วก็คือ การเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านและทำลายลัทธิบริโภคนิยมและวัตถุนิยมที่เน้นความเป็นอมนุษย์ในลักษณะที่เป็นปัจเจกบุคคล

ในขณะที่รัฐไทยและสังคมไทยกำลังถูกครอบงำด้วยลัทธิเศรษฐกิจทุนนิยมที่ให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกอย่างสุดโต่ง ทำให้เกิดการรุกล้ำทำลายล้างและแย่งทรัพยากรของผู้คนในท้องถิ่นที่ปรับตัวไม่ได้ จนกลายเป็นผู้ล้าหลังหรือด้อยโอกาสไปเกือบทุกท้องถิ่นและภูมิภาคนั้น *ผู้ที่ไม่สามารถจะต่อต้านได้ด้วยกำลังอาวุธทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก็จำต้องหันมาพึ่งพลังทางศาสนา*

ศาสนาและลัทธิใหม่ของผู้ที่ถูกกดขี่ดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องอาศัยพระเป็นเจ้าในปางที่โหดร้ายเพื่อล้างกลียุคมาเป็นธงชัย

The Clash of Fundamentalisms

ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ

หัวเรื่อง "การปะทะกันระหว่างลัทธิต้นตำรับ" หรือ Fundamentalism (ซึ่งหมายถึงขบวนการนิกายโปรเตสแตนท์ ที่ปฏิวัติออกจากคาทอลิก โดยยึดถือคัมภีร์ไบเบิลเป็นหลักนำทาง) นี้ ผมยืมมาจากหนังสือใหม่ของทาริค อาลี (Tariq Ali) นักเคลื่อนไหว "ซ้ายใหม่" แห่งทศวรรษหกสิบ ชื่อหนังสือเล่มนี้เขียนล้อเลียนหนังสือชื่อดังของนักรัฐศาสตร์อเมริกัน "ขวาใหม่" แซมมวล ฮันติงตันในเรื่อง The Clash of Civilizations

ผมยังไม่ได้อ่านทั้งเล่ม แต่ได้อ่านบทความหนึ่งชิ้นจากหนังสือเล่มดังกล่าว ซึ่งทาริค อาลีพูดถึงกำเนิดของรัฐอิสลามและพัฒนาการที่เป็นปัญหาให้กับอารยธรรมตะวันตกมาจากบัดนั้นถึงบัดนี้ ผมเดาว่าประเด็นของหนังสือคงจะต้องการชี้ให้เห็นว่า อารยธรรมอิสลามก็มีเหตุผลและความเป็นมาในการพัฒนาของตนเอง ยิ่งเมื่อกลายเป็นอุดมการณ์ของรัฐและอาณาจักร ที่มีอิทธิพลและอำนาจไปไกลหลายเจ็ดย่านน้ำ แน่นอนก็ย่อมมีปัญหาภายในของตนเองเป็นธรรมดา

แต่การที่นักวิชาการและนักการเมืองตะวันตก โดยเฉพาะอเมริกัน มาเหมารวมความว่า ศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมเป็นคนล้าหลัง ต่อต้านความสมัยใหม่ และใช้ความรุนแรง ป่าเถื่อนในการปกครอง (เช่นการอ้างถึงระบอบซัดดัม ฮุสเซน) ดังนั้นจึงถือเป็นความชอบธรรม ที่ตะวันตกจะหันมาใช้ความรุนแรงในการจัดการและปราบปรามศาสนาอิสลามและคนมุสลิมนั้น เป็นการหาเรื่องและป้ายความผิดให้แก่อิสลามทั้งหมดอย่างไม่เป็นธรรม หากทำอย่างนั้นโดยเชื่ออย่างง่ายๆ(แต่ผิดพลาดมากมายทั้งทางประวัติศาสตร์และปรัชญาศาสนา) สงครามและการปะทะกันที่จะเกิดขึ้นระหว่างสองอารยธรรมโลก ก็จะเป็นการปะทะกันของกลุ่มคนที่คลั่งลัทธิศาสนาของตนเองอย่างโงหัวไม่ขึ้น และนั่นคือหายนะและความโง่เขลาของสังคมที่ตกเป็นเหยื่อให้แก่นักคลั่งลัทธิส่วนน้อยทั้งสองฝ่ายนั่นเอง

โดยทั่วไปเรามักไม่ค่อยได้ยินคนพูดหรือวิพากษ์ด้านลบของกลุ่มคลั่งลัทธิต้นตำรับในสหรัฐฯ เท่าใดนัก แม้จะมีขบวนการ Fundamentalist อยู่หลายขบวนในอเมริกา แต่ผู้คนดูจะเชื่อว่า พวกนั้นไม่มีอิทธิพลและผลกระเทือนต่อการเมืองและรัฐของอเมริกา ทั้งนี้เพราะพวกเขาและพวกเรา ถูกสอนและอบรมให้เชื่อกันว่า สหรัฐอเมริกานั้นได้ทำการแบ่งแยกระหว่างรัฐกับศาสนาออกจากกัน ดังนั้นจึงไม่มีอะไรต้องห่วง ในการเคลื่อนไหวรูปแบบต่างๆของกลุ่มขบวนการสำนักต้นตำรับทั้งหลาย แต่ความจริงเป็นเช่นนั้นหรือ

ลองพิจารณาถึงการปฏิบัติและความเชื่อของคนอเมริกันที่มีในชีวิตประจำวัน ในการทำงานและในครอบครัวเพื่อนฝูง ไปถึงการติดต่อสัมพันธ์กันคนนอกสังคมและประเทศ เราจะพบว่าคนอเมริกันเป็นคนที่มีความเชื่อและศรัทธาในกฎ ระเบียบ หลักการ และการทำงานของระบบไม่ว่าในโรงเรียน ร้านค้า สถานบริการไปถึงในห้องรับแขก ห้องครัวและห้องนอนอย่างมาก ทุกอย่างจัดวางและดำเนินไปอย่างมีระเบียบและตำแหน่งแห่งที่ของมัน โดยที่เราไปเปลี่ยนแปลงหรือคัดค้านไม่ได้

หากเราตีความการยึดถือศาสนา ว่าหมายถึงการมีความเชื่อและศรัทธาอย่างที่ไม่ต้องถามในสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วละก็ ผมว่าคนอเมริกันมีความเชื่อเชิง "ศาสนา" มากกว่าคนในหลายๆประเทศและสังคม เพียงแต่ว่าสิ่งที่คนอเมริกันศรัทธาและเชื่อถือนั้น ไม่ใช่คำสั่งสอนและการปฏิบัติพิธีกรรมแบบศาสนาดั้งเดิม ดังที่เราคนไทยคุ้นเคยกันดี หากแต่อเมริกันศรัทธาและเชื่อมั่นใน "ศาสนา" แบบใหม่ที่มากับระบบวิทยาศาสตร์และความรู้ทางเทคโนโลยี เมื่อรู้และเชื่อแล้ว ต่อให้ช้างมาลาก ก็ยากจะดึงและเปลี่ยนแปลงทรรศนะและความเห็นของคนอเมริกันไปได้

ตัวอย่างล่าสุดคือสงครามอิรัก คนอเมริกันเชื่อตามประธานาธิบดีของเขาว่า สงครามครั้งนี้คือการนำเอาเสรีภาพและประชาธิปไตยไปให้แก่คนอิรัก เปรียบแบบไทยๆก็ต้องพูดว่า เหมือนกับการไปทำบุญโปรดสัตว์ผู้ยากไร้และตกทุกข์ ถึงแม้จะไม่เชื่อน้ำยาและความสัตย์ซื่อของประธานาธิบดีของเขาเสียเต็มร้อย แต่ก็เหมือนคนทำบุญทั้งหลาย ที่คิดว่าคนที่ทำโดยบริสุทธิ์ใจย่อมได้รับผลบุญ ส่วนคนที่เสแสร้งและคอรัปชั่นการประมูลในอิรักให้แก่พรรคพวกตัวเอง พวกนั้นก็จะได้รับกรรมเวรกันไปเอง อย่าไปคิดทางอกุศล

ความศรัทธาในศาสนาใหม่ของอเมริกันอีกอย่างคือความเชื่อมั่นในพลานุภาพทางทหารและเทคโนโลยีสงคราม(ก่อนจะผันตัวลงมาสู่การธุรกิจและอุตสาหกรรม)

ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช และนายรัมเฟลด์ รัฐมนตรีกลาโหม สามารถพูดอย่างมั่นใจในภารกิจในการปลดปล่อยคนอื่นๆได้อย่างไม่ต้องลังเลใจ สุนทรพจน์ล่าสุดของนายบุชบนเรือรบลิงคอล์นแสดงถึงความกร่างและแกร่งของสหรัฐฯในสงครามครั้งนี้ มั่นใจในอำนาจของอุดมการณ์สหรัฐฯและท้าทายอุดมการณ์ของคนอื่นๆทั่วโลกยิ่งกว่าสุนทรพจน์เก๊ตตี้สเบอร์กอันเลื่องชื่อและที่เป็นประวัติศาสตร์ของประธานาธิบดีลิงคอล์นหลายร้อยเท่า ก่อนจะบดขยี้กองทัพภาคใต้ในสงครามกลางเมืองอเมริกัน

ความศรัทธาและเชื่อมั่นในศาสนาใหม่ดังกล่าว มีผลต่อนโยบายและการปฏิบัติของรัฐบาลสหรัฐฯภายใต้นายบุช ซึ่งตอกย้ำอย่างหนักแน่นถึงความเหนือกว่าและความศักดิ์สิทธิ์ของอุดมการณ์ประชาธิปไตยอเมริกา โดยแสดงออกในวาทกรรมหลักคือเสรีภาพ ว่าบัดนี้รัฐและคนอเมริกันสามารถอ้างความชอบธรรมในการทำให้รัฐและประชาชนอื่นๆทั่วโลกต้องยอมรับและปฏิบัติเสรีภาพตามความหมายและเนื้อหาของอเมริกัน

เรามักได้ยินคนพูดว่า คนตะวันตกที่สังคมทางวัตถุเจริญก้าวหน้ามาก เขาไม่เชื่อและนับถืออะไรอีกแล้ว นัยคือพวกเขาไม่ใช่คนงมงายนับถือในคำสอนทางศาสนาที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์อีกแล้ว ไม่เหมือนคนในโลกที่สามทั้งหลาย ที่ยังงมงายนับถือพระถือเจ้าไปถึงต้นไม้ก้อนหินและอื่นๆทั้งหลาย แต่ในทางปฏิบัติทั้งรัฐและคนตะวันตกเช่นสหรัฐฯก็ยังมีศรัทธาและนับถือกระทั่งงมงายอย่างเหนียวแน่นเหมือนกัน เพียงแต่ว่าสิ่งที่พวกเขานับถือและศรัทธานั้นไม่ได้เรียกว่า "ศาสนา" ในความหมายที่คนนอกตะวันตกเข้าใจและใช้กัน หากแต่ศาสนาใหม่ของคนอเมริกันได้แก่ดอลลาร์และอำนาจของเทคโนโลยีต่างหาก

จำได้ไหมประธานาธิบดีจอร์จ บุชลงท้ายประกาศสงครามกับอิรักเมื่อวันที่ 17 มีนาคมด้วยประโยคว่า "God bless America!" ประธานาธิบดีอเมริกันทุกคนต้องสาบานตนต่อคัมภีร์ไบเบิลในวันเข้ารับตำแหน่ง การตอกย้ำสัมพันธภาพระหว่างรัฐอเมริกันกับพระเจ้าที่ตลาดที่สุดไม่มีอะไรเกินกว่าคำจารึกในเหรียญทุกขนาด 25 เซ็นต์ 10 เซ็นต์ 5 เซ็นต์และหนึ่งเพ็นนี ด้วยคำว่า "IN GOD WE TRUST" ตรงข้ามกับคำว่า LIBERTY

สิทธิเสรีภาพย่อมต้องอยู่คู่กับสิทธิเงินตรา ไม่มีเงินก็ไม่มีเสรีภาพ

ไม่มีธนบัตรและเหรียญเงินสกุลไหนในโลกที่ประกาศศรัทธาในพระเจ้าเงินตราอย่างมากขนาดนี้ ! ดังนั้นจึงไม่จริงที่พูดและเชื่อกันว่า คนอเมริกันไม่เชื่อในศาสนา เพราะเขาแยกศาสนาออกจากรัฐและการเมือง จะถูกต้องมากกว่าหากพูดว่า คนตะวันตกและอเมริกันไม่ศรัทธาในศาสนาแบบเก่าดั้งเดิม หากแต่ศรัทธาในศาสนาแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นบนระบบทุนนิยมต่างหาก.